کتێبە شیعرییەکان

کۆرسی دەڵتا

ڕاهێناتێکی قوتابیبوون بۆ ئامادەکردنی مەسیحییەکان بۆ کار لە خزمەتی ئەودا، بۆ بنیادنانی جەستەی مەسیح (ئەفەسۆس ٤:١١-١٦)

١٢

خەڵوەتکردن

بابەت: کتێبە شیعرییەکانی کتێبی پیرۆز

- هەوڵ بدە هەموو ڕۆژێک کاتێکی تایبەت تەرخان بکەیت بۆ دیدار لەگەڵ عیسای مەسیح، بە خوێندنەوە و ڕامان لە وشەکەی.
- نزا بکە، لەگەڵ عیسا قسە بکە و چەند تێبینییەکی کورت لە دەفتەرەکاتدا لەسەر ئەم بەشانەی کتێبی پیرۆز بنووسە.
- ئەوە بنووسە کە کاریگەریی لەسەرت دادەنێت، سەرنجت ڕادەکێشێت، بە جوان یان بە قورسی دەزانیت، یان بۆت ڕوون دەبێتەوە.

ڕۆژی ١ زەبوور ١٠٣:١-٢٢.
زەبوورێک دەربارەی چاکەکانی خودا.

ڕۆژی ٢ زەبوور ١٣٩:١-٢٤.
خودا هەموو شتێک دەزانێت.

ڕۆژی ٣ پەندەکانی سلێمان ١٦:١-٩.
تەنها خودا پلانەکان سەردەخات.

ڕۆژی ٤ پەندەکانی سلێمان ٢٦:٤-١٢.
دانایی چییە؟

ڕۆژی ٥ ژیرمەندی ٤:٧-١٢.
دوو کەس باشترە لە یەک کەس.

ڕۆژی ٦ ژیرمەندی ١١:٧-١٢:١٤.
پێش ئەوەی درەنگ بێت، بیر لە دروستکەرەکەت بکەرەوە.

ڕۆژی ٧ گۆرانی گۆرانییەکان ١:١-٢:١٧.
گۆرانییەکی دڵدارێک و خۆشەویستەکەی.

ڕۆژی ٨ شینەکانی یەرمیا ٣:١-٢٧.
بێهیوایی و هیوا.

ڕۆژی ٩ ئەیوب ١:١-٢:١٣.
ئەیوب، کە باوەڕی بە خودا هەیە، لەلایەن شەیتانەوە تاقی دەکرێتەوە.

ڕۆژی ١٠ ئەیوب ٤٠:١٥-٤١:١٣ (لە هەندێک وەرگێڕاندا ٤٠:١٠-٤١:١٢).
دروستکەری ئەسپی ئاوی (بەهێمۆت) و تیمساح (لەڤیاتان).

- بیر لە زەبوور ١٣٩:٢٣-٢٤ بکەرەوە. نزایەکی گونجاوە کاتێک ژیانی خۆت بە وردی دەپشکنیت.
- ئەم هەفتەیە داوا لە خودا بکە کە دڵت بپشکنێت و بیرەکانت تاقی بکاتەوە!
- هەموو ڕۆژێک بۆ کەسێک یان شتێکی دیاریکراو نزا بکە و چاوەڕێ بکە بزانە خودا چی دەکات (زەبوور ٤:٥).

خوێندن

بابەت: کتێبە شیعرییەکان

پێش کۆبوونەوەی داهاتوو، خوێندنی ١٢ بە وردی بخوێنەوە. ئەگەر پرسیارت لەسەری هەیە، بیانnووسە و بە ئیمەیڵ بیاننێرە بۆ سەرکردەی گروپەکەت؛ ئینجا پێکەوە بەدوای وەڵامەکاندا دەگەڕێین.

خوێندنی کتێبی پیرۆز

بابەت: زەبوورێک دەربارەی چاکەکانی خودا

ئەگەر حەز دەکەیت، دەتوانیت لە ئێستاوە خۆت بۆ خوێندنی کتێبی پیرۆزی کۆبوونەوەی داهاتوو ئامادە بکەیت، بەوەی جارێک ئەو بەشەی کتێبی پیرۆز بخوێنیتەوە.
بۆ ئەمە «شێوازی ٥ هەنگاوەکە» بۆ خوێندنی کتێبی پیرۆز بەکاربهێنە.
بەشەکەی کتێبی پیرۆز ئەمەیە: **زەبوور ١٠٣:١-٢٢**.

لەبەرکردن

هاندەر.
عیسا بەشەکانی کتێبی پیرۆزی لەبەر بوو (لۆقا ٤:٤-١٣). ئەی تۆ؟
ئەم بەندەی خوارەوە لەبەر بکە، یان هەمان بەند لەو وەرگێڕانەوە لەبەر بکە کە پێت باشترە.

کتێبە شیعرییەکان
پەندەکانی سلێمان ٩:١٠

بۆ ئەوەی دانا ببیت،
دەبێت لە پەروەردگار بترسیت و ڕێزی بگریت،
بۆ ئەوەی تێگەیشتن بەدەست بهێنیت،
دەبێت خودای پیرۆز بناسیت.
پەندەکانی سلێمان ٩:١٠

١٢. کتێبە شیعرییەکان

لە کتێبە شیعرییەکاندا: ئەیوب (١٩٠٠–٥٠٠ پ.ز.)، زەبوور (١٠٠٠–٤٠٠ پ.ز.)، پەندەکانی سلێمان (٩٧١–٦٨٥ پ.ز.)، ژیرمەندی (٩٧١–٣٣٣ پ.ز.)، گۆرانی گۆرانییەکان (پێش ساڵی ٨٧٤ پ.ز.) و شینەکانی یەرمیا (دوای ساڵی ٥٨٦ پ.ز.)، شیعری زۆری کتێبی پیرۆز دەبینیتەوە. شیعر لە هەندێک بەشی کتێبی پێغەمبەراندا و هەروەها لە وتارەکانی عیسای مەسیح و پۆڵسیشدا هەیە.

ئ. دەربڕینی خوازراو و شیعر لە کتێبی پیرۆزدا

١. چۆن دەربڕینی خوازراو و شیعری لێک دەدەیتەوە؟

شیعری کتێبی پیرۆز وێنەی ئەدەبیی زۆری تێدایە. لەم کاتەدا بیرۆکەیەک یان چەمکێک بە شێوەیەکی خوازراو، نەک بە واتای ڕاستەوخۆ، دەربڕدرێت. بەم شێوەیە کاریگەرییەکی تایبەتی پەیدا دەکات. گرنگە لە کتێبی پیرۆزدا ئەمە بناسیتەوە و بە دروستی لێکی بدەیتەوە. جوولەکەکان و تەنانەت قوتابییەکانی عیساش هەڵەی گەورەیان کرد، کاتێک هەندێک لە قسەکانی عیسایان کە بە شێوەی خوازراو مەبەست بوون، بە واتای ڕاستەوخۆ وەرگرت (بەراورد بکە بە یۆحەنا ٢:١٩-٢١؛ ٣:٣-٥؛ ٤:١٠-١٤؛ ٤:٣١-٣٤؛ ٦:٥١-٥٢؛ ٧:٣٣-٣٦؛ ٨:٥١-٥٣؛ ١١:١١-١٤؛ ١١:٢٣-٢٦؛ ١٤:٤-٦)! بۆ نموونە عیسا لەگەڵ جوولەکەکان باسی «پەرستگایەک»ی کرد کە ئەوان دەیڕووخێنن و ئەو لە ماوەی ٣ ڕۆژدا دووبارە بنیادی دەنێتەوە. جوولەکەکان بیریان لە بینای پەرستگاکە بە واتای ڕاستەوخۆ دەکردەوە. بەڵام مەبەستی عیسا پەرستگای جەستەی خۆی بوو (یۆحەنا ٢:٢١).

ئەگەر بتەوێت وێنەی ئەدەبی لە کتێبی پیرۆزدا لێک بدەیتەوە، دەبێت ڕەچاوی واتای ئەم دەربڕینانە لەو سەردەمەدا بکەیت و ڕەچاوی ئەو بۆنە یان ڕووداوە مێژوویییەش بکەیت کە بۆی نووسراوە (ئەگەر زانراو بێت). هەروەها دەبێت سەیری خودی شاعیرەکە بکەیت: ناسینی بۆ خودا، پەیوەندی و ئەزموونی لەگەڵ خودا، تێگەیشتنی بۆ خۆی و بۆ مرۆڤەکانی تر، کەسایەتییەکەی، پەیوەندییەکانی لەگەڵ مرۆڤەکانی تر، قەناعەتەکانی، دانایی و هەموو ئەو شتانەی باوەڕی پێیان هەیە، هەستەکانی، وەک سەرسوڕمان، تووڕەیی و ترس، و هەڵوێستەکانی، ئامانجەکانی و چاوەڕوانییەکانی. و وەک لە هەموو کتێبەکانی پەیمانی کۆندا، دەبێت سەیر بکەیت کە ئایا پەیمانی نوێ چ ڕووناکییەک دەخاتە سەر ئەم بەشە. لە کۆتاییدا دەبێت ڕەچاوی جۆری ئەو وێنە ئەدەبییە بکەیت کە بەکار هاتووە. وێنە ئەدەبییە عیبرییەکان ئەمانەن: هونەرە ڕەوانبێژییەکان، هاوتەریبی و دەربڕینی زێدەڕۆیی.

٢. هونەرە ڕەوانبێژییەکان

لێکچواندن شتی نالێکچوو بە یەکتر دەچوێنێت. بۆ نموونە «وەک مەڕ وێڵ بووین» (ئیشایا ٥٣:٦). مرۆڤی ونبوو وەک مەڕی ونبوو ڕەفتار دەکەن. یان «یەزدان *شوانی* منە» (زەبوور ٢٣:١). یەزدان لەگەڵ مندا وەک شوانێک لەگەڵ مەڕەکانیدا ڕەفتار دەکات (یۆحەنا ١٠:١١-١٤).

دژیەکی (پارادۆکس) ئەو وشانە پێکەوە کۆ دەکاتەوە کە دژی یەکتر دەردەکەون. بۆ نموونە «لە نوێ لەدایکبوون» (یۆحەنا ٣:٣)، «قوربانییەکی زیندوو» (ڕۆما ١٢:١)، «ئەو یاسایەی ئازادی دەهێنێت» (نامەی یاقوب ١:٢٥).

پەیوەستکاری وشەکان بە شتێک دەگۆڕێتەوە کە پەیوەندیی پێیانەوە هەیە. بۆ نموونە «*کلیلەکانی* مردن و جیهانی مردووان» (ئاشکراکردن ١:١٨). «کلیلەکان» هێمای دەسەڵات و بەڕێوەبردنن.

هاوشێوەیی نوێنەرایەتیی شتێک دەکات کە سیفەتێکی هاوشێوەی هەیە. بۆ نموونە «دیسان پێویستتان بە *شیر* هەیە نەک بە *خواردنی ڕەق*» (عیبرانییەکان ٥:١٢). «شیر» هێمای فێرکارییە سەرەتایی و ئاسانەکانی کتێبی پیرۆزە، لە کاتێکدا مەبەست لە «خواردنی ڕەق» فێرکارییە قورسەکانیشە (دووەم نامەی پەترۆس ٣:١٥b-١٦). «وێنە پێشەکییەکان»یش (شێوە بنەڕەتییەکان) لە خوێندنی ١٠دا دەربارەی کتێبە مێژوویییەکان، نموونەی هاوشێوەیین.

دەربڕینی مرۆڤاسا سیفەتێکی مرۆیی دەداتە پاڵ شتێک. بۆ نموونە «چیا و گردەکان *بە هاوارەوە پێشوازیت دەکەن*، و هەموو درەختەکان *چەپڵە لێ دەدەن*» (ئیشایا ٥٥:١٢b). ئەمە دەربڕینی خۆشییە لە دروستکراوەکاندا کاتێک وشەی خودا دەگاتە ئامانجی خۆی.

دەربڕینی تیژ واتایەکی تیژ، گاڵتەئامێز یان زێدەڕۆییانە بە شتێک دەدات. بۆ نموونە ئیلیا دەستی کرد بە گاڵتەکردن پێیان و گوتی: «تا دەتوانن بە دەنگی بەرز هاوار بکەن! خۆ ئەو خودایە؟ *بێگومان کارێکی تری هەیە. پێم وایە دەبوو بۆ ماوەیەک بچێتە لایەکەوە. ئایا چووەتە سەفەر؟ لەوانەیە نووستبێت و دەبێت بەئاگای بهێنن!*» (یەکەم پاشایان ١٨:٢٧). یان «ئەوانەی لە ئێوە زیندوو دەمێننەوە، لە خاکی دوژمنەکانیاندا ئەوەندە ترسنۆکیان دەکەم کە *هەر کە گوێیان لە خشەی گەڵایەک بێت، هەڵدێن*» (لێقییەکان ٢٦:٣٦).

دەربڕینی نەرمکەرەوە واتایەکی داپۆشراو یان کەمتر توند بە شتێک دەدات. بۆ نموونە «بەم قسانە *خەوی لێ کەوت*» (کردار ٧:٦٠). واتای ئەوەیە کە مرد، بەڵام بە شێوەیەکی ناسک دەربڕدراوە.

٣. هاوتەریبی

شیعری عیبری زۆرجار لە کۆپلەدا دەنووسرێت کە زۆربەی جار دوو دێڕن (و هەندێک جار سێ یان چوار دێڕ)، کە بە شێوەیەک لە شێوەکان پەیوەندییان بە یەکترەوە هەیە. دێڕی دووەم ڕووناکی دەخاتە سەر دێڕی یەکەم و یارمەتی دەدات مەبەستی ڕاستەقینەی نووسەر دیاری بکرێت. لەبەر ئەوە بەدوای هاووشە یان دژەکاندا بگەڕێ، بەدوای وشەی وەک «بەڵام» و «بۆ ئەوەی»، بەدوای ئەو وشانەی بە واتای ڕاستەوخۆن و ئەوانەی خوازراون، و بەدوای ئەو وشانەدا کە لووتکەیەک پێک دەهێنن.

ئەم تایبەتمەندییەی شیعری پەیمانی کۆن پێی دەوترێت «هاوتەریبی» و ئەم شێوانەی هەیە:

دووبارەکردنەوە. دێڕی دووەم هەمان بیرۆکە یان بیرۆکەیەکی لێچوو بە وشەی تر دەردەبڕێت. بۆ نموونە «شکۆی ئەو بە هەموو گەلان ڕابگەیەنن، *پەرجووەکانی بە هەموو نەتەوەکان*» (زەبوور ٩٦:٣).

زیادکردن. دێڕی دووەم بیرۆکەیەکی زیادکراوی تێدایە: هۆکار یان ئامانج. بۆ نموونە «ئەوەی *ناوت دەناسێت*، دەتوانێت پشت بە تۆ ببەستێت، (چونکە) *تۆ ئەوانە بەجێ ناهێڵیت* کە بەدواتدا دەگەڕێن، ئەی یەزدان» (زەبوور ٩:١١).

دژیەکی. دێڕی دووەم جیاوازییەک یان بیرۆکەیەکی پێچەوانە دەردەبڕێت. بۆ نموونە «وەڵامی *نەرم* تووڕەیی دادەمرکێنێتەوە، (بەڵام) قسەی *بریندارکەر* تووڕەیی هەڵدەگیرسێنێت» (پەندەکانی سلێمان ١٥:١).

لووتکە. دێڕی دووەم کاریگەریی دێڕی یەکەم گەشە پێ دەدات. بۆ نموونە «بەدوای یەزدان گەڕام و *وەڵامی دامەوە*، لە هەموو ترسێک *ڕزگاری کردم*» (زەبوور ٣٤:٥).

٤. دەربڕینی زێدەڕۆیی

دەربڕینی زێدەڕۆیی قسەیەکی زێدەڕۆییانەیە کە بە واتای ڕاستەوخۆ مەبەست نییە، بەڵکو هەستی قووڵ و بەهێز دەردەبڕێت. زمانی زێدەڕۆیی لەلایەن ئەیوبەوە بەکار هاتووە (ئەیوب ٦:٢٦؛ ١٦:١٢-١٤)، لەلایەن نووسەرانی زەبوورەوە لەو زەبوورانەدا کە پێیان دەوترێت زەبوورەکانی نەفرەت (زەبوور ١٠:١٥؛ ٥٥:١٠؛ ٥٨:٧؛ ٥٩:٦،١٢-١٤؛ ٦٩:٢٣-٢٩؛ ١٠٩:٦-١٣؛ ١٤٠:٩)، و لەلایەن یەرمیاوە (یەرمیا ١٠:٢٥a؛ ١٢:٣b؛ ١٧:١٨؛ ١٨:٢١-٢٣).

نووسەرانی پەیمانی کۆن جاروبار زمانێکی توند بەکار دەهێنن. هۆکارەکەی ئەوەیە کە پێش یەکەم هاتنی عیسای مەسیح، ئەوان دادپەروەریی خودایان تەنها لەوەدا دەبینی کە مرۆڤە ڕاستودروستەکان پاداشت دەدرێنەوە و مرۆڤە بێخوداکان سزا دەدرێن. (بڕوانە دژیەکییەکان لە زەبوور ١:١-٣ و ١:٤-٦؛ زەبوور ٥:٦b و ٥:١٣a؛ پەندەکانی سلێمان ٢:٢١ و ٢:٢٢). لە خۆشەویستییان بۆ خودا، دوژمنانی خودایان بە دوژمنی خۆیان دادەنا. کاتێک دەیانبینی مرۆڤە خراپەکان باش دەژین و سەردەکەون، وا دەردەکەوت ئەمە دژی پیرۆزی، دادپەروەری و توانای بێسنووری خودا بێت. نەیاندەتوانی بەرگەی ئەمە بگرن (زەبوور ٧٣:٢-٢٠ *بخوێنەوە*) و لەبەر ئەوە لە خودا دەپاڕانەوە کە شکۆ و دادپەروەریی خۆی بەرز ڕابگرێت، بەوەی گورزێکی تێکشکێنەر لەم مرۆڤە بێخودایانە بدات. لەبەر ئەوە هەستە بەتینەکانیان بە زمانێکی تووندوتیژ دەردەبڕی، وەک ڕق لە دوژمنەکانیان (زەبوور ١٣٩:٢١-٢٢)، ئارەزووی تۆڵەسەندنەوە (زەبوور ٢٨:٤-٥) و تەنانەت لەناوچوونیان (زەبوور ٨٣:١-٥،١٤-١٨)!

بەڵام خودا لەگەڵ مرۆڤی بێخودا پشوودرێژە، چونکە دەیەوێت دەرفەتی پێ بدات تا تۆبە بکات و بگەڕێتەوە (لۆقا ٤:١٨-١٩؛ دووەم کۆرنسۆس ٦:٢؛ یەکەم تیمۆساوس ٢:١-٤ و دووەم نامەی پەترۆس ٣:٩). ناڕەزایی خودا لە گوناە و ئارامگرتنی خودا لەگەڵ گوناهبار تەنها کاتێک بە ڕاستی ڕوون بوو و بە ڕاستی تێی دەگەیشتن، کە عیسای مەسیح هاتە سەر زەوی بۆ ئەوەی خۆشەویستیی خۆی بۆ گوناهباران نیشان بدات (ڕۆما ٣:٢٣-٢٦). جگە لەوەش نموونەی پێداین کە چۆن بەرامبەر نادادپەروەری کاردانەوەمان هەبێت (یەکەم نامەی پەترۆس ٢:٢١-٢٣). فەرمووی کە دەبێت دوژمنەکانمان خۆش بوێت، چاکە لەگەڵ ئەوانە بکەین کە ڕقیان لێمانە، داوای بەرەکەت بۆ ئەوانە بکەین کە نەفرەتمان لێ دەکەن و نزا بۆ (نەک دژی!) ئەوانە بکەین کە خراپ مامەڵەمان لەگەڵ دەکەن (لۆقا ٦:٢٧-٢٨)! و پۆڵس فێری کرد کە خراپە بە خراپە نەدەینەوە، بەڵکو جێ بۆ تۆڵەی خودا بهێڵینەوە و بە کردنی چاکە بەسەر خراپەدا زاڵ ببین (ڕۆما ١٢:١٧-٢١). نووسەرانی پەیمانی کۆن هێشتا ئەمەیان نەدەزانی. دەبێت ئەمە لەبەرچاو بگرین کاتێک پەیمانی کۆن دەخوێنینەوە. دەبێت شیعری پەیمانی کۆن لە ڕووناکیی ئەوەدا بخوێنینەوە کە لە پەیمانی نوێدا ئاشکرا کراوە!

ب. کتێبی ئەیوب

١. ئازارچەشتنی ئەیوب وەک ئەنجامی ململانێی ڕۆحی

کتێبی ئەیوب ئەو ڕوانگەیە ڕەت دەکاتەوە کە ئازارچەشتن تەنها *سزایە* بۆ گوناهی مرۆڤ و لەبەر ئەوە دەتوانرێت پەیوەندی لەنێوان ئازارچەشتنی کەسێک و گوناهەکانیدا دابنرێت. ئەم تێنەگەیشتنە بڵاوە لەلایەن خێزان و هاوڕێکانی ئەیوبەوە بەرز ڕادەگیرا. ئەم تێنەگەیشتنە لە ئیسرائیلیشدا تا سەردەمی پەیمانی نوێ بەردەوام بوو. ئەم بۆچوونە کە «ئەگەر کەسێک پشت لە خودا بکات، ئەمە دەبێتە هۆی سزای خودا، کە دەکرێت لە کارەسات پێک بێت» (ئیشایا ٣:١٠-١١؛ حزقییێل ١٤:٢١) ڕاستە. بەڵام بۆچوونە پێچەوانەکە کە «کارەسات دەیسەلمێنێت کە کەسێک دەبێت گوناهبار بێت»، پێویست ناکات ڕاست بێت (یۆحەنا ٩:١-٣)!

کتێبی ئەیوب یارمەتی دەدات کە لە ڕوانگەی خوداوە تێڕوانینێکمان بۆ کارەسات و ئازارچەشتن هەبێت. لەبەر ئەوە کتێبەکە بە سەیرکردنێک بۆ پشت پەردەی ڕووداوە زەمینییەکان دەست پێ دەکات و ئەوە نیشان دەدات کە لە ئاسماندا ڕوو دەدات. خودا ستایشی ئەیوبی دەکرد، کە زۆر دەوڵەمەند بوو، بەڵام لە ڕووی ئەخلاقی و ڕۆحیشەوە ژیانێکی باشی دەژیا. شەیتان پێی وابوو کە خواپەرستیی ئەیوب شێوەیەکی ورد و داپۆشراوی خۆپەرستییە: مرۆڤ بە خواپەرستبوون ئاسایش و خۆشگوزەرانی بۆ خۆی بەدەست دەهێنێت، چونکە خودا پارێزگاری لە خواپەرستان و ماڵ و سامانیان دەکات. ئەو گوتی ئەگەر مرۆڤێک لە ڕەفتاری دروستی بەرامبەر خودا و مرۆڤەکان سوودێک نەبینێت، بە شێوەیەکی زۆر جیاواز ڕەفتار دەکات و چیتر ئەوەندە خواپەرست نابێت. شەیتان خودای بەرەنگار کرد کە پارێزگارییەکەی لەسەر ئەیوب لابەبات. ئەو کاتە خودا دەبینێت کە ئەیوب جێی دەهێڵێت! بەڵام خودا دەیزانی کە ئەیوب خزمەتی ئەوی نەدەکرد بۆ ئەوەی خۆی سوود ببینێت، بەڵکو ئەیوب خزمەتی دەکرد چونکە ئەو خودا بوو. بەڵام لەبەر ئەوەی گفتوگۆکردن لەگەڵ شەیتان بێسوود بوو، خودا بەرەنگارییەکەی قبوڵ کرد و بەمە شکۆی خۆی خستە مەترسییەوە. ئەو شێوەیەی ئەیوب کاردانەوەی بەرامبەر ئەو کارەسات و ئازارچەشتنانە دەبێت کە بەسەریدا دێن، کاریگەریی لەسەر شکۆی خودا دەبوو. خودا ڕێگەی بە شەیتان دا کە هەموو جۆرە کارەسات و ئازارچەشتنێک لە ژیانی ئەیوبدا پێک بهێنێت، بە مەبەستی ئەوەی کاری خودا لە ژیانی ئەیوبدا دەربکەوێت، بەڵام یەک سنووری بۆ دانا: شەیتان نەیدەتوانی ئەیوب بکوژێت. دوای ئەوەی شەیتان هەموو شتێکی لە ئەیوب سەند، ئەیوب هێشتا پشتی لە خودا نەکرد، بەڵکو بە ڕاستی خواپەرست مایەوە! بەمە سەلمێنرا کە بەڵگەکەی شەیتان درۆ بوو (یۆحەنا ٨:٤٤) و شکۆ و ڕێزی خودا پایەدار مایەوە!

٢. هۆکارە پیرۆزەکانی خودا بۆ ئازارچەشتن

گرنگترین پەیامی کتێبی ئەیوب ئەوەیە کە خودا مافی بێمەرجی هەیە کە ڕێگە بدات مرۆڤەکان ئازار بچەشن، چونکە هۆکاری پیرۆزی بۆ ئەمە هەیە، کە هەمیشە بۆمانی ئاشکرا ناکات. کتێبی ئەیوب فێرمان دەکات کە خودا دروستکەری بەتوانا و پەروەردگاری گەردوون و هەموو مرۆڤێکە.

لە سەرەتادا ئەیوب دان بە توانای بێسنووری خودادا دەنێت. خودا سامان، منداڵ و تەندروستیی پێ بەخشیبوو و دواتر خودا ئەمانەی لێ سەندەوە. خودا مافی بێمەرجی ئەمەی هەبوو (ئەیوب ١:٢١). ئەوەی بەرەکەتەکانی خودای وەردەگرت، هیچ ڕێگەیەکی تری نەبوو جگە لەوەی تاقیکردنەوەکانی خوداش وەربگرێت (ئەیوب ٢:١٠b). بەڵام دواتر، لە کاتی گفتوگۆکانی لەگەڵ هاوڕێکانیدا، ئەیوب چیتر دانی بە توانای بێسنووری خودادا نەدەنا. داوای لە خودا کرد کە لێپرسینەوەی لەگەڵ بکرێت و ڕوونی بکاتەوە بۆچی دەبێت ئەوەندە ئازار بچێژێت. ئەمە زۆر تێگەیشتنی ئاسانە: کام مرۆڤ هەیە کە پرسیار لە «بۆچی»ی ئازارچەشتنەکەی نەکات؟ بێگومان خودا دەیتوانی بە یەک جار پرسیارەکانی ئەیوب چارەسەر بکات، بەوەی هۆکارە پیرۆزە ڕاستەقینەکانی پێ بڵێت. بەڵام خودا ئەمەی نەکرد. ڕێگەی نەدا ئەیوب سەیری پشت پەردەی ئاسمانی بکات. کاتێک خودا لە کۆتاییدا لەگەڵ ئەیوب قسەی کرد (ئەیوب ٣٨–٤٢)، وەڵامی پرسیاری «بۆچی»ی ئەیوبی نەدایەوە. تەنها شکۆمەندی، هێز و دانایی خۆی، کە لە سەرووی تێگەیشتنی مرۆڤەوەن، نیشانی ئەیوب دا. بەم شێوەیە ئەیوب خۆی ڕادەست کرد و ملکەچی کرداری بەتواناکانی خودا بوو لەگەڵیدا، هەرچەندە وەڵامی پرسیارەکەی وەرنەگرتبوو.

ئەیوب تۆبەی کرد، چونکە کردارەکانی خودای خستبووە ژێر پرسیارەوە و بەرامبەر خودا لووتبەرزانە ڕەفتاری کردبوو (ئەیوب ٤٢:١-٦). خودا لە بەزەیی و خۆشەویستیی خۆیەوە تەندروستی، خێزان و ماڵ و سامانی ئەیوبی گەڕاندەوە.

هەرچەندە ئەیوب نەیتوانی سەیری پشت پەردە بکات، بەڵام خودا ڕێگە بە خوێنەرانی کتێبی ئەیوب دەدات سەیری پشت پەردە بکەن. لەوێ ناکۆکیی نێوان خودا و شەیتان دەبینین. و هۆکاری ڕاستەقینەی ئازارچەشتنی ئەیوب ئەوە بوو کە خودا لە ژیانی ئەیوبدا گەورەیی خۆی نمایش دەکرد. خودا بە درێژایی کتێبی ئەیوب نیشانمان دەدات کە بە گشتی هۆکار یان مەبەستی پیرۆزی خۆی لە هەموو ئەو شتانەدا هەیە کە ڕوو دەدەن. بەڵام ئەو هۆکار یان مەبەستە پیرۆزە هەمیشە ئاشکرا ناکات (ئیشایا ٥٥:٨-٩). ئەمە مافی تایبەت و بەتوانای خودایە. ئەمە گرنگترین پەیامی کتێبی ئەیوبە. تاکە کاردانەوەی دروستی مرۆڤ بەرامبەر ئەمە خۆڕادەستکردن، ملکەچی و پەرستنە! ئەیوب ئەمەی کرد. و ئێمەش دەبێت ئەمە بکەین.

پ. کتێبی ژیرمەندی

١. بێمانایی ئەو شتانەی بەهای هەتاهەتاییان نییە

هەموو شتێک پووچە (بەتاڵ، بێبایەخ و تێپەڕ) (ژیرمەندی ١:٢-٣). کتێبی ژیرمەندی گەڕانێکە بەدوای مانای ژیاندا. ژیان مەتەڵێکە و تەنانەت کردارەکانی خوداش هەندێک جار تێنەگەیشتنین. ژیرمەندەکە هەوڵ دەدات کلیلی مانای ڕاستەقینەی ژیان بدۆزێتەوە. لە هەموو لایەکەوە ژیان دەپشکنێت بۆ ئەوەی ببینێت دڵخۆشی و تێربوونی ڕاستەقینە لە کوێ دەدۆزرێتەوە. بە هەر حاڵ لە چێژ، دەستکەوتی گەورە و ماڵ و سامانی زۆردا نادۆزرێتەوە (ژیرمەندی ٢:١-١١). ئەمە دەیسەلمێنێت کە بێسوودە مرۆڤ مانای ژیان لە شتە مادییەکان یان لە کاری تەنها مرۆییدا، واتە بەبێ خودا، بگەڕێت. دەیسەلمێنێت کە بێمانایە بەدوای مانای هەمیشەیی ماندووبوونی مرۆڤدا لەسەر زەوی بگەڕێیت، کاتێک خودا تێیدا بەشدار نەکرێت (بەراورد بکە بە زەبوور ١٢٧:١-٢).

بێمانایە بە ماندووبوون زۆر دەوڵەمەند ببیت. دەبێت دوای مردنت سامانەکەت بۆ کەسانی تر بەجێ بهێڵێت (ژیرمەندی ٢:١٢-٢٣). خودا هەموو شتێک بە ڕوانین لە هەتاهەتایی دەکات و مرۆڤەکان ناتوانن هیچی بخەنە سەر یان هیچی لێ کەم بکەنەوە (ژیرمەندی ٣:١-١٥). بێمانایە (بەبێ خودا) بژیت و دواتر وەک هەموو ئاژەڵەکان بمریت. مرۆڤی بێ خودا تەنها دەتوانێت لەم ژیانەدا خۆشی بدۆزێتەوە، بەڵام نەک لە ژیانی دوای مردن (ژیرمەندی ٣:١٦-٢٢). بێمانایە خۆت ماندوو بکەیت کاتێک بە تەنها، بەبێ هاوبەش و بەبێ خودا، لە ژیاندا دەژیت (ژیرمەندی ٤:٤-١٢). بێمانایە ڕێبازی باوەڕت هەبێت (قوربانی پێشکەش بکەیت) بەبێ ئەوەی گوێ لە خودا بگریت. بێمانایە بەڵێن بە خودا بدەیت بەبێ ئەوەی بیانبەیتە سەر (ژیرمەندی ٤:١٧-٥:٦). بێمانایە بەدوای پارە و سامانی زیاتردا بگەڕێیت (ژیرمەندی ٥:٨-٦:١٢). (بەبێ خودا) لەدایکبوون، ژیان و پێکەنین بێمانان، چونکە دوای خەم و شینێکی زۆر مرۆڤ هەر دەبێت بمرێت (ژیرمەندی ٧:١-٤). بێمانایە گوێ لە گۆرانی و پێکەنینی گێلەکان بگریت. بێمانایە زۆرداری لە خەڵک بکەیت و بەرتیل وەربگریت. بێمانایە لووتبەرز و زۆر پەلەکەر بیت. بێمانایە تورە ببیت. بێمانایە بیر بکەیتەوە کە ڕۆژگارەکانی ڕابردوو باشتر بوون. بێمانایە هەوڵ بدەیت لە داهاتوو تێبگەیت (ژیرمەندی ٧:٥-١٤). بێمانایە بەبێ خودا بە ڕاستودروستی بژیت (ژیرمەندی ٧:١٥-٢٢). بێمانایە بەبێ خودا هەوڵ بدەیت دانایی بدۆزیتەوە (ژیرمەندی ٧:٢٣-٢٩). بێمانایە دژی دەسەڵاتداران یان دژی ڕۆژی مردنت بوەستیتەوە (ژیرمەندی ٨:١-٩). بێمانایە بەبێ خودا هەوڵ بدەیت تێبگەیت بۆچی ڕاستودروست ئازار دەچەشێت و بێخودا باش دەژی (ژیرمەندی ٨:١٠-١٧). بێمانایە هەوڵ بدەیت لە مردن ڕابکەیت.

کەواتە کتێبەکە سەرنج دەخاتە سەر بێمانایی ژیان، کارکردن و هەوڵدان لەسەر زەوی، ئەگەر بەبێ خودا بکرێن (بەراورد بکە بە ڕۆما ٨:٢٠). بەڵام مەبەستی نووسەر ئەوە نییە کە ژیانی سەر زەوی بە نەرێنی هەڵبسەنگێنێت.

٢. مانای ئەو شتانەی بەهای هەتاهەتاییان هەیە

دەرئەنجامی کرداریی کتێبی ژیرمەندی ئەوەیە کە مرۆڤ بانگ کراوە بە چالاکی و بە بڕیارەوە کارەکەی لەم ژیانەدا ئەنجام بدات (ژیرمەندی ١١:١-٦). چاوەڕێ دەکرێت مرۆڤ خۆی بۆ ژیانی داهاتوو ئامادە بکات (ژیرمەندی ١١:٧-١٢:٧).

ژیرمەندەکە بۆی دەردەکەوێت کە تەنها خودا کلیلی بەدەستەوەیە بۆ ئەوەی بزانیت مانای ژیان چییە و چۆن دەتوانیت تێربوونی هەمیشەیی ئەزموون بکەیت! لە ژیرمەندی ١٢:١٣-١٤دا دەڵێت: «هەموو ئەوەی بیستووتە بەمە کۆتایی دێت: لە خودا بترسە و ڕێز لە خودا بگرە و فەرمانەکانی جێبەجێ بکە. ئەمە بۆ هەموو مرۆڤێکە، چونکە خودا دادوەری لەسەر هەموو کردارێک دەکات، تەنانەت لەسەر کرداره شاراوەکانیش، چ چاک بن یان خراپ.»

> ئامانجی ڕاستەقینەی نووسەر گەیاندنی پەیامی بێمانایی ئەو شتانەیە کە بەهای هەتاهەتاییان نییە، بۆ ئەوەی بەم شێوەیە مرۆڤەکان بهێنێتە سەر ئەوەی بەدوای مانای هەمیشەیی ئەو شتانەدا بگەڕێن و بیدۆزنەوە کە بەهای هەتاهەتاییان هەیە (بەراورد بکە بە دووەم کۆرنسۆس ٤:١٨؛ ٥:٧).

بەم مانایە ژیرمەندی بەشێکیشە لەو ئینجیلەی کە مەسیحییەکان دەبێت بیگەیەنن. دڵی مرۆڤ هەمیشە ئارەزووی ئەو شتانە دەکات کە دەتوانن تێربوونی هەمیشەیی ببەخشن. بەڵام تەنها کاتێک مرۆڤەکان بێمانایی و بێبەهایی ماندووبوون و ماڵ و سامانی زەمینییان ببینن، دەست دەکەن بە گەڕان بەدوای ئەوەی هەتاهەتاییە و لەناو ناچێت. تەنها عیسای مەسیح بەخشەری ژیانی هەتاهەتایی و لەناونەچوو و تێربوونی دڵی مرۆڤە (یۆحەنا ١٠:١٠)! تەنها ئەوەی مەسیحییەکان لەگەڵ مەسیح و بۆ مەسیح دەیکەن، بەهای هەتاهەتایی هەیە (زەبوور ١٦:٨؛ ٣٦:١٠؛ مەتا ٢٥:٤٠؛ ڕۆما ١١:٣٦).